

deri, at Skolelærerne drive for megen Politik, vil jeg udtale, at jeg ikke kan tro, han har sagt det, fordi han havde en Skolelærer til Modkandidat, eller fordi en af hans Meningsfæller synes at skulle have en Skolelærer til Modkandidat, men fordi han mener, at det skader Skolerne. Det gjør mig i Virkeligheden meget ondt, at saadanne Udtalelser skulle komme frem i denne Sal; thi jeg synes, det er godt, at vi Alle, at hele Folket, ingen Klasse undtagen, har Ret til at være med til at gjøre al den Gavn for Fædrelandet, som vi synes, vi kunne, og det vilde gjøre mig meget ondt, dersom saadanne Udtalelser skulde komme frem især fra vor Side her i Salen. — Jeg kan saaledes ikke se, at der er noget Grundlag i dette Lovforslag at bygge paa, og jeg vil derfor ønske, at det maa blive forkastet. Jeg kan ikke se, at vi, selv om vi med den allerbedste Villie vilde arbejde paa et saadant Lovforslag, kunne fra vor Side komme den ærede Minister saaledes imøde, eller at han kunde komme os saaledes imøde, at vi kunde faae Lovforslaget vedtaget. Derfor kan jeg for min Del ikke Andet end stemme imod Overgangen til anden Behandling.

Th. Nielsen: Der er allerede i Dag af den ærede første Læser blevet sagt, at man visse- lige stillede Sagen urigtigt, naar man sagde, at Striden var mellem Friskole- og Statskolebetretningen. Jeg erkjender, at det er rigtigt, at dette ikke er Tilfældet, men jeg vil, fordi jeg erkjender Nødvigheden deraf, forvare mig overfor det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen), som syntes særlig at hylde Privatskolerne, men tilspøede, at derfor skulde vore Statskoler være saa gode som muligt — jeg paaskjønner, at han har havt denne Opfattelse — men endvidere tilspøede han: de, der skulle have Hjælp, maa ikke søge de private Skoler, men skulle søge Statskolerne. Men ser det ærede Medlem ikke, at praktisk udført vil dette føre til at udfille en Almue- og Proletariatklasse, ligesom man nu stiller en Gaardmands- og en Husmandsklasse; derved at disse to klasser søge hver sin Skole, vil der gjøres en Adskillelse mellem de Uformuende og de Besiddende paa Landet. Jeg ønsker ikke at fremkalde denne Skjelnen og ønsker derfor ikke at følge den Veie, han har anvist. Jeg ser ikke, hvad der skulde være i Veien for, at Uformuende fik Lov til at søge de private Skoler. Den ærede Minister har selv anerkjendt dette i § 7, hvor der udtrykkelig tales om, at der kan ydes Tilflugt fra Kommunen til private Skoler. — Jeg beklager i Overigt, at den høitærede Minister ikke har kunnet faae fat paa de Indsigelser, der ere fremkomne. Jeg troede, at det var mig, der havde talt saa utydeligt i Gaar, skjøndt jeg dog bestræbte mig for at fremsætte mine Indsigelser saa tydeligt som mulig, men jeg ser, at han, efter at flere andre Lædere have talt efter min Mening tydelig nok, dog endnu har ondt ved at

faae fat paa, hvad man egentlig har imod Lovforslaget, og jeg nævner derfor intet Gaab om at gjøre den høitagtede Minister tydeligt, hvad vi mene. Den høitagtede Minister indlod sig ikke paa mine Indsigelser, men at han dog har havt en Yselse af, at der var en Modfætning tilfæde, skjønner jeg deraf, at han ikke imødegik dem, hvad han for Overigt skjøndt gjør, men fremdrog nogle Udtalelser, som jeg var kommet med den Gang han holdt den berømte Tale den 25de Januar 1872, og søgte at vise, at jeg var i Uoverensstemmelse med mig selv, og at jeg den Gang var i Overensstemmelse med ham. Altsaa slutter jeg deraf, at han i Gaar har forstaaet, at jeg ikke ganske var i Overensstemmelse med ham. Jeg skal nu villig erkjende, at det er rigtigt, hvad det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) har sagt, at den Dag, da den høitærede Minister holdt sin berømte Tale, var Thinget i en særlig glad Stemning, eller — thi det tror jeg dog just ikke var Tilfældet, i det Mindste var Tilstanden saaledes, at de, der talte siden, vare under et Tryk, som blev udøvet fra en vis Side af Salen. Det blev endogtaa taget fortrydeligt op af det ærede meget humane Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix), at der var Noget, som ovenpaa en saa smuk og udmærket Tale vilde pove at udtale sig, og man havde en Afslutningsliste færdig til at afklare os Ordet. Det kan være, at jeg af den Grund ikke kom til at udtale mig saa tydelig, som jeg vilde, men jeg protesterer dog imod, at den ærede Minister erklærer, hvad jeg udtalte den Dag, for overensstemmende med, hvad han udtalte. Det var det ikke, skjøndt Lovforslaget staar langt fra hans Udtalelser den Gang, og disse vare langt bedre, end Gjæringen senere er bleven, hvad jeg skal paavise. Den høitagtede Minister udtalte den Gang den gode Sandhed, at man var i en Bidsfarelse, naar man ventede sig altsor meget af Lovbestemmelser eller administrative Forskrifter, og at det var den i Folket boende Mand, der egentlig skulde skabe Skolen. Jeg erkjendte dengang denne Sandhed, og jeg erkjender den i Dag; det var en af de Grunde, hvorfor jeg kunde være tilfreds med nogle af hans Udtalelser. Den høitagtede Minister erkjendte tillige, at den dogmatistiske Undervisning oplugte altsor meget af Tiden, og at man derfor burde bruge særlig Bibelhistorien alene. Jeg var taknemmelig for, at en saadan Udtalelse kom netop fra den Mads; jeg erkjendte det den Dag, og jeg erkjender det i Dag, men jeg tilspøede — det findes i Folkethingstidenden Sp. 4128 —, at naar Religionsundervisningen gaar ud af Skolen, og vi altsaa kun faae Bibelhistorien tilbage, kan jeg ikke indse, hvorfor Præsterne fremdeles skulle vedblive at have Tilsyn, idet de jo ere Medlemmer af Skolekommissionen og Skoledirektionen; men jeg siger ikke dette, fordi jeg har Noget imod Præsternes Tilsyn i det Hele taget, thi jeg skal gjerne indrømme, at det har været saa humanit